

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.504/2018/5

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke
. Csesznok Judit Anna előadó bíró
. Tibold Ágnes bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Palásthy és Társai Ügyvédi Iroda
Ügyintéző: Dr. Kárpáti Margit ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: Hölter Ügyvédi Iroda Ügyintéző: Dr. Hölter Ivett ügyvéd

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.21.434/2017/7. szám

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Fővárosi Törvényszék 2.P.22.913/2015/15. szám

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 250.000 (kétszázötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, a felperes által le nem rótt 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) Ft felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A B B F és Sz Kft.mint lízingbe vevő (a továbbiakban: adós) és az alperes mint lízingbe adó között 2008. június 12-én és 2008. június 26. napján svájci frank alapú nyílt végű pénzügyi lízingszerződések jöttek létre. A lízingszerződések megkötésének az időpontjában az adós ügyvezetője a felperes volt, aki mint kezes a lízingszerződésekhez kapcsolódóan készfizető kezesi megállapodást kötött az alperessel.
- [2] Az alperes a lízingszerződéseket 2009. február 20-án azonnali hatállyal felmondta, a lízingtárgyakat 2009. áprilisában birtokba vette, a lízingszerződések elszámolását a felperesnek és az adósnak

megküldte.

- [3] Az adós 2010. február 5-én felszámolás alá került, majd 2011. december 7-ei hatállyal törölték a cégnyilvántartásból. Az alperes a lízingszerződések korrigált elszámolását 2010. március 8-án megküldte az adósnak, követelését a felszámolásban hitelezői igényként bejelentette, annak kielégítésére azonban a felszámolási vagyon nem nyújtott fedezetet.
- [4] A Fővárosi Törvényszék a Fővárosi Ítéltábla a 4.Pf.22.385/2013/5. sorszámú ítéletével jogerőre emelkedett 39.P.22.029/2012/9. sorszámú ítéletével (a továbbiakban: előzményi per) kötelezte a felperest a készfizető kezesi szerződése alapján a lízingszerződésekben eredő 14.584.583 forint és késedelmi kamatai megfizetésére. A jogerős ítélet indokolása rögzíti, hogy az alperes (jelen per felperese) a fellebbezésében a lízingszerződések érvénytelenségét állította olyan tényekre hivatkozva, amelyek előadására a másodfokú eljárásban a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: rPp.) 235. § (1) bekezdésében már nem volt módja, így ezen érvénytelenségi hivatkozások érdemi elbírálását a másodfokú bíróság mellőzte.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [5] A felperes keresetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: rPtk.) 200. § (2) bekezdésére, 202. §-ára és 239/A. §-ára hivatkozással annak megállapítását kérte, hogy az adós és az alperes közötti lízingszerződések, mint jóerkölcsebe ütköző szerződések, valamint az elszámolás tárgyában 2010. március 8-án ráutaló magatartással létrejött megállapodás, mint jóerkölcse ütköző és uzsorás megállapodás, érvénytelen.
- [6] Az alperes érdemi ellenkérelmében elsődlegesen a per megszüntetését kérte a rPp. 157. § a) pontja és 130. § (1) bekezdés d) pontja alapján, másodsorban a kereset elutasítását kérte. Ez utóbbi körben vitatta a rPp. 123. §-a szerinti feltételek és a semmisségi okok fennálltát.

Az első- és másodfokú ítélet

- [7] Az elsőfokú bíróság az alperes permegszüntetés iránti kérelmét nem találta alaposnak, a felperes keresetét elutasította.
- [8] A keresetet elutasító döntését azzal indokolta, hogy az rPtk. 239/A. §-a nem alkalmazható. Rögzítette továbbá, hogy a megállapítási kereset előterjesztésének az rPp. 123. §-ában foglalt együttes feltételei közül a jogmegóvási szükséglet nem áll fenn.
- [9] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság 4.Pf.20.641/2016/4. számú végzésével a pert az rPp. 157. § a) pontja alapján - figyelemmel a rPp. 130. § (1) bekezdés d) pontjára - megszüntette és az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte. Ezt a végzést a Kúria Gfv.VII.30.103/2017/4. számú

végzésével hatályon kívül helyezte.

- [10] A megismételt másodfokú eljárásban a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet részben eltérő indokokkal helybenhagyta.
- [11] Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a felperes a megállapítási keresetét az rPtk. 239/A. § (1) bekezdésére nem alapíthatja, azonban annak indoka kizárólag az, hogy a keresettel támadott szerződések tekintetében a felperes nem minősül szerződő félnek.
- [12] Osztotta az elsőfokú ítélet azon megállapítását is, hogy az rPp. 123. §-ában rögzített feltételek közül a felperes jogmegóvási szükséglete hiányzik, ennek okaként azonban egyrészt azt jelölte meg, hogy a keresettel érvényesített igény az rPtk. 5. § (1) bekezdésébe ütközik, ugyanis a felperes keresete valójában az rPp. perújításra vonatkozó szabályainak, különösen az rPp. 260. § (1) bekezdés a) pontjának megkerülésére irányul. A keresetnek helytadó döntés esetén ugyanis a felperes olyan jogot érvényesíthetne, amelyet önhibájából a korábbi eljárásban elmulasztott, lehetőséget kapna arra, hogy az alapeljárásbeli mulasztását pótolja; erre sem eljárási, sem anyagi jogi lehetőség nincs.
- [13] A BDT2010.2233 számú eseti döntésben kifejtettekre hivatkozva utalt arra is, hogy a felperesnek a korábban indított perben rendelkezésre állt egyéb jogvédelmi eszköz, így megállapítási keresetnek ezért sincs helye.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [14] A jogerős ítélet ellen a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben a jogerős ítélet elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára utasítását kezdeményezte.
- [15] A felperes felülvizsgálati kérelmében anyagi jogszabálysértésként az rPtk. 239/A. §-át, 273. § (1) bekezdését, míg eljárási jogszabálysértésként az rPp. 123. §-át jelölte meg utalva továbbá az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére.
- [16] Az rPtk. 239/A. §-ának és 273. § (1) bekezdésének sérelme körében kifejtette, hogy a kezes mindazon kifogásokat érvényesítheti a jogosulttal szemben, amelyeket a kötelezett. Ennek következtében, ha a kötelezett megállapítási per indítására jogosult az rPtk. 239/A§-a alapján, akkor a kezeset is megilleti ez a jogosultság azon szerződés vonatkozásában, amelyért a kezesi felelőssége fennáll.
- [17] Az rPp. 123. § sérelme arra tekintettel valósult meg, hogy a jogerős ítélet megállapításaival szemben a felperesnek nem volt más lehetősége, hogy érdekeit megvédje, mint a perindítás. A megállapítási per sikere esetén az rPp. 260. § (1) bekezdés a) pontja alapján perújítási kérelemmel megnyílik annak a lehetősége, hogy mentesüljön a fizetési kötelezettsége alól. A perújítás nem cél, hanem az egyetlen lehetséges eszköz a jogai érvényesítésére.
- [18] Kifejtette, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított jogosultság sérül, amennyiben a kereset érdemi

elbírálására nem kerül sor.

- [19] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme - tartalma alapján - a jogerős ítélet helyes indokai folytán hatályában való fenntartására és a felperes perköltségben való marasztalására irányult.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [20] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem találta jogszabálysértőnek.
- [21] A felülvizsgálati kérelemben foglaltakra tekintettel a Kúriának elsődlegesen abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a felperes, mint kezes a rPtk. 239/A. §-ra alapítva jogosult-e a más személyek közötti, a kezesi szerződéssel biztosított szerződések vonatkozásában érvénytelenség megállapítása iránti kereset előterjesztésére, hiszen ez esetben az rPp. 123. §-a szerinti feltételek fennállását nem kell vizsgálni figyelemmel a „Ptk.” 239/A. § alapján szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perek egyes eljárásjogi kérdésekről szóló 5/2013 polgári jogegységi határozat 1. pontjában kifejtettekre.
- [22] A jogerős ítélet helyesen tartalmazza, hogy a felperes a megállapítási keresetét az rPtk. 239/A. § (1) bekezdésére nem alapíthatja, ugyanis a keresettel támadott szerződések tekintetében a felperes nem minősül szerződő félnek. A jogszabályi rendelkezés szövegéből - összevetve az rPtk. 234. § (1) bekezdésében foglaltakkal - egyértelmű, hogy a jogalkotó ezt a jogosultságot nem korlátlanul, bárki számára kívánta biztosítani, hanem kizárólag a szerződő felek részére, megkönnyítve számukra a megállapítási kereset előterjesztését, a jogvita elszámolással kapcsolatos részének peren kívüli rendezésének érdekében. A felperes által hivatkozott rPtk. 273. § (1) bekezdése ezen rendelkezést nem írja felül, a kötelezettet megillető, jogosulttal szembeni kifogások előterjeszthetősége ugyanis egyrészt nem változtat a kezesség járulékos jellegén, nem teszi a kezes a kezességgel biztosított jogviszony alanyává, másrészt nem biztosít speciális, sui generis keresetindítási jogot. A kezesnek ezen rendelkezés alapján arra van módja, hogy amennyiben a jogosult a kezesi helytállási kötelezettségére tekintettel vele szemben igényt érvényesít, az igényérvényesítés során a jogosulttal szemben minden, a kezesi szerződéssel és a kezesi szerződéssel biztosított szerződéssel szembeni kifogást felhozzon, így utóbbi érvénytelenségére is hivatkozzon. Erre jelen per felperesének az előzményi perben lehetősége is lett volna, amellyel jogszerűen nem élt [4]. A jogerős ítélet erre tekintettel nem jogszabálysértő.
- [23] Helytállóan vizsgáltak a fentiekre tekintettel az eljárt bíróságok az rPp. 123. §-ában foglalt feltételek fennállását és helyesen állapították meg azt is, hogy a jogszabály által a megállapítási

kereset előterjesztéséhez megkívánt konjunktív feltételek közül hiányzik a felperes alperessel szembeni jogmegóvási szükséglete. E körben a Kúria utal arra, hogy a felperes az adós ügyvezetőjeként a biztosított szerződések létrehozásában részt vett, tartalmukat részletesen ismerte, így azok érvénytelenségét már jóval az ellene indított per előtt felismerhette. Az érvénytelenségre azonban sem az adós ügyvezetőjeként, sem kezesként nem hivatkozott, csak az ellene indított előzményi perben született elsőfokú ítélet meghozatala után, amelynek elbírálására így az rPp. 235. § (1) bekezdése értelmében nem kerülhetett sor. Ez azonban nem változtat azon, hogy a felperesnek az rPtk. 273. § (1) bekezdése alapján a vele szembeni igényérvényesítés során lett volna arra joga és lehetősége, hogy védekezése körében a biztosított szerződés érvénytelenségére alapított hivatkozásait előterjessze, amelyet általa sem vitatottan saját hibájából elmulasztott. A biztosított szerződések érvénytelenségére, mint tényre az rPp. 262. §-a alapján perújítást nem alapíthat. Saját - a jogerős ítélettel szemben számára kedvezőbb döntést, azaz előnyt biztosító perújítási okot eredményező - felróható mulasztását újabb per megindításával sem orvosolhatja, ezen joggyakorlás ugyanis ellentétes az rPtk. 4. § (1) és (4) bekezdésében előírt, valamennyi polgári jogi jogviszonyban irányadó jóhiszemű joggyakorlás követelményével. A felperesnek az adott tényállás mellett erre tekintettel nincs védendő, anyagi jog által biztosított joga, így a megállapítási kereset előterjesztésére sincs lehetősége. A megállapítási kereset indítását az rPtk. 5. § (1) bekezdése is kizárja a jogerős ítéletben részletesen kifejtetteknek megfelelően.

[24] A Kúria megállapította továbbá, hogy az eljáró bíróságok az alapelvi rendelkezések sérelme nélkül [rPp. 2. § (4) bekezdés], a felek nyilatkozatának tartalmával összhangban [rPp. 3. § (2) bekezdés], jogszabálysértés nélkül határozták meg perbeli jogvita elbírálása szempontjából releváns tényeket [rPp. 3. § (3) bekezdés], erre tekintettel a perbevitelt igény elbírálása során irányadó anyagi jogi szabályokat és az azok érvényesítésének kereteit megszabó eljárásjogi szabályt [rPp. 123. §] is, indokolási kötelezettségüknek is maradéktalanul eleget tettek. A jogvita bíróság előtti eljárásban való pártatlan eldöntése [rPp. 1. §] tehát mind az első-, mind a másodfokú eljárásban megfelelően biztosított volt, így nem sérült a felperesnek a tisztességes eljáráshoz való, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított joga sem.

[25] A Kúria a fentiekre tekintettel a jogszabályoknak megfelelő jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[26] Az eredménytelen felülvizsgálati kérelemre tekintettel az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 78. § (1) alapján a felperes

köteles megfizetni az alperes felülvizsgálati eljárási költségét, amelynek mértékét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései alapján, a kifejtett munkával arányosan mérsékelte, és az áfával növelt összegben határozta meg.

- [27] A felperes személyes költségmentességben részesült, ezért a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban szóló 6/1986.(VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.
- [28] Az ítélet elleni felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.
- [29] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2019. október 1.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Csesznok Judit Anna sk. előadó bíró, Dr. Tibold Ágnes sk. bíró